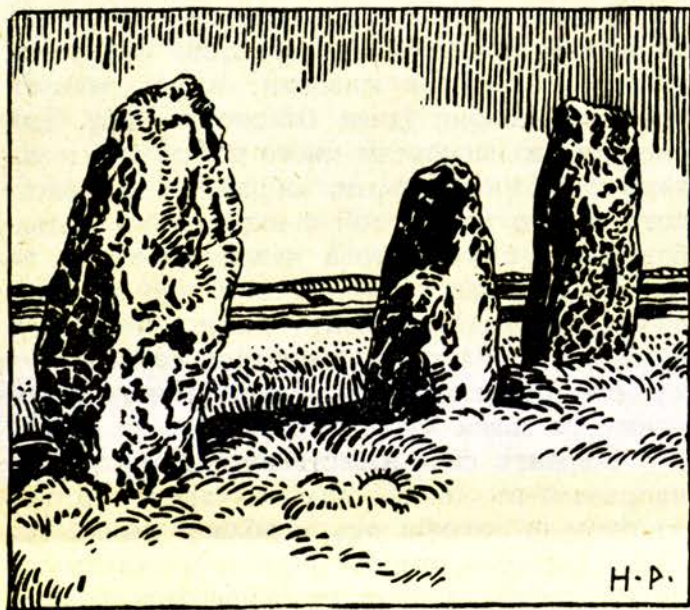

се занимава съ нея, се казва ваятель (скулпторъ). Тогава хората си правели съчивата все отъ камъкъ (само дръжките били понѣкога отъ кость), затова онова време се нарича камененъ вѣкъ. Презъ каменния вѣкъ човѣкъ се научилъ да си стѣква огънь, та да се топли на него и да си готви. Дошло му на умъ да си прави отъ глина сѣдове (гърнета и паници) и да ги пече на огъня. Тѣй се явило грънчарството (керамиката). Отпосле грънчаритѣ почнали да украсяватъ глинениѣ сѣдове: тѣ рисували по тѣхъ съ багри (бои) различни образи и сетне печели сѣдинитѣ. Голѣми майстори на такива писани грънци били старитѣ гърци.

Пакъ минало много време. Човѣкъ почналъ да опитомява животни и да ги развъжда. Овцитѣ, козитѣ и кравитѣ му давали млѣко, вълна и месо, а кучетата му пазѣли стадата. Зародило се скотовѣдството. Около живѣлищата си хората наченали да съятъ пшеница, ръжъ и ечмикъ, да ги копаятъ, жънатъ и вършеятъ. Човѣкъ вече обработвалъ земята: той билъ земедѣлецъ. А после открилъ и рудата, която почналъ да топи, та да излива издѣлия отъ металъ. Най-първо топѣлъ цинка (отъ който правятъ въ наше време кофи) и медъта (отъ която коватъ котли); той смѣсвалъ тия два метала, та получавалъ сплавъ, нареченъ бронзъ. Отъ бронза си правѣлъ съчива — сѣщо като онѣзи, що дѣлалъ до тогава отъ камъкъ. Това време се нарекло бронзовъ вѣкъ.

Презъ бронзовия вѣкъ хората почнали да ваятъ камъкъ; тѣ издѣлбавали украшения — като продълговати колелца, наредени едно въ друго. Бронзовитѣ съчива имъ помогнали да

МЕНИРИ въ Плуермель (Морбианъ, Западна Франция).

ДОЛМЕНЪ въ Ердюванъ (Морбианъ).

си направятъ и по-сгодни живѣлища. Тѣ избирали широки пещери, които затуляли съ голѣмъ камъкъ отпредъ, за да ги не нападатъ нощемъ звѣрове и да се запазятъ отъ студъ. Съ бронзовитѣ съчива можели вече сами да си дѣлбятъ живѣлища въ скалитѣ, тамъ, кждето имъ е най-сгодно. Тѣй се явило ново изкуство — строителството (архитектурата). И отпосле хората дѣлбали разни сгради въ скалитѣ. Египтенитѣ и индуситѣ изсичали въ планинитѣ голѣми храмове, а перситѣ — гробници на своитѣ царе.

И първобитнитѣ хора имали гробници, но много прости. Тѣ натрупвали прѣстъ на голѣмъ купъ и я стѣпквали, та се издигала висока могила. Тоя паметникъ отъ земя приличалъ донѣкждѣ на колибитѣ, въ които живѣли тѣхнитѣ предѣди. Много време следъ това египтенитѣ почнали да градятъ на царетѣ си гробници, сѣщо тѣй широки долу и все по-тѣсни къмъ върха. Но тия сгради не били кржгли, а четвъртити, съ трижгълни стени. Наричали ги пирамиди (сиречъ прилични на огънь: тѣй ги зовѣли, защото се издигали отъ земята и се заострювали къмъ върха, както се заострюва пламъкътъ).

Първобитнитѣ хора издигали и паметници отъ камъкъ. Тѣ възправяли голѣми продълговати скали съ заостренъ връхъ; такива паметници се казватъ менири (което значи дълги камъни). Или изправяли два реда голѣми камъни, а надъ тѣхъ слагали единъ плоскъ; получавало се нѣщо като каменна маса. Тия паметници се наричатъ долмени (сиречъ каменни трапези). Понѣкога нареждали на кржгъ десетина мениси, а и въ срѣдата изправяли единъ; тѣй нареденитѣ камъни се казватъ кромлеси.